

SZENDY CSABÁNÉ, szabványosító menedzser, Magyar Szabványügyi Testület

Szabályváltozások az Európai Unió építési termékekre vonatkozó új rendelete alapján

A cikk az építési termékek új európai szabályozásának lényegét az építési termékek irányelvével való összehasonlításon keresztül mutatja be. Kiemeli a rendelet fogalommeghatározásai közül azokat, amelyek az irányelv fogalmaitól részben eltérnek, részben újak.

Ismerteti az építési termékek teljesítménye állandóságának értékelési és ellenőrzési rendszerét, a gyártó és a bejelentett szervezet feladatain keresztül a rendszert felépítő elemeket.

Foglalkozik a gyártó teljesítménynyilatkozatával és tartalmával, a CE jelöléssel kapcsolatos, a korábbtól eltérő, legfontosabb tudnivalókkal. Ezekre elméleti példát mutat be.

Részletezi az európai harmonizált előírások (szabványok és értékelési dokumentumok) legfőbb ismérveit, szerepüket az új jogi szabályozás vonatkozásában. Ezzel kapcsolatban kitér a harmonizált szabványokban várható változásokra, a mikro-, kis- és középvállalkozások esetében alkalmazható egyszerűsített eljárásokra.

Áttekintést ad az építési termékek nemzeti szabványairól és a magyar jogszabályokról.

Az építési termékek európai jogi szabályozása

1988-ban az Európai Közösségek Tanácsa elfogadta a tagországok építési termékekre vonatkozó törvényeinek, rendeleteinek és államigazgatási határozatainak összehangolásáról szóló, a 93/68/EGK irányelvvel módosított (89/106/EGK) irányelvet (direktívát).

Az irányelv tulajdonképpen egy olyan jogszabály volt, amelyet az Unió tagországainak be kellett vezetni saját jogrendszerükbe. A bevezetés módja a tagországra volt bízva, de az irányelv céljának (műszaki korlátok felszámolása az építési termékek kereskedelmében, csak a tervezett felhasználásra alkalmas termékek kerülhessenek piacra) érvényesülni kellett.

A meglévő jogi keret egyszerűsítése és pontosítása, valamint a meglévő intézkedések átláthatóságának és hatékonyságának növelése érdekében a 89/106/EGK irányelvet más jogszabállyal kellett felváltani.

Az EU-tagországok szakértőinek többéves előkészítő és egyeztető munkája után az Európai Parlament és a Tanács elfogadta az építési termékek forgalmazására vonatkozó harmonizált feltételek megállapításáról és a 89/106/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló 305/2011/EU rendeletet.

A rendeletet teljes egészében kötelezően és közvetlenül kell alkalmazni valamennyi tagállamban. A rendelet 2011. április 24-én lépett hatályba. Az egységes forgalomba hozatali szabályokat 2013. július 1-jétől kell alkalmazni.

Az átmeneti rendelkezésekben a rendelet kimondja:

A 2013. július 1. előtt a 89/106/EGK irányelv szerint forgalomba hozott építési termékek ennek a rendeletnek megfelelő terméknek tekintendők.

A gyártók teljesítménynyilatkozatot tehetnek a 2013. július 1. előtt a 89/106/EGK irányelv szerint kiadott megfelelőségi tanúsítvány vagy megfelelőségi nyilatkozat alapján.

Fogalommeghatározások

A rendelet 2. cikke a jogszabály alkalmazása szempontjából lényeges 28 fogalommeghatározást sorol fel, ezek közül az irányelvben nem szereplő vagy másként meghatározott fogalmakat ismer-tetjük.

Építési termék: bármely olyan termék vagy készlet, amelyet azért állítottak elő és hoztak forgalomba, hogy építményekbe vagy építmények részeibe állandó jelleggel beépítsék, és amelynek teljesítménye befolyásolja az építménynek az építményekkel kapcsolatos alapvető követelmények tekintetében nyújtott teljesítményét.

Készlet: egyetlen gyártó által, legalább két külön elemből álló együttesként forgalomba hozott építési termék, amelyet össze kell szerelni ahhoz, hogy az építménybe be lehessen építeni.

Építmény: épületek és műtárgyak.

Építési termék teljesítménye: a termék releváns alapvető jellemzőire vonatkozó, szintekkel, osztályokkal, illetve leírással kifejezett teljesítménye.

Rendeltetés: az építési terméknek az alkalmazandó harmonizált műszaki előírásban meghatározottak szerinti rendeltetése.

Harmonizált műszaki előírások: harmonizált szabványok és európai értékelési dokumentumok.

Harmonizált szabvány: a 98/34/EK irányelv I. mellékletében felsorolt valamelyik európai szabványügyi testület által, ugyanezen irányelv 6. cikkének megfelelően a Bizottság kérelme alapján elfogadott szabvány.

Európai értékelési dokumentum: a műszaki értékelést végző szervek európai szervezete által az európai műszaki értékelés kiadása céljából elfogadott dokumentum.

Európai műszaki értékelés: az építési termék teljesítményének az alapvető jellemzői vonatkozásában a megfelelő európai értékelési dokumentummal összhangban végzett dokumentált értékelése.

Egyedi műszaki dokumentáció: annak igazolására szolgáló dokumentáció, hogy a teljesítményállandóság értékelésére és ellenőrzésére szolgáló alkalmazandó rendszeren belüli módszereket más módszerekkel helyettesítették, feltéve, hogy az e módszerekkel nyert eredmények megfelelnek a vonatkozó harmonizált szabvány szerinti vizsgálati módszerekkel nyert eredményeknek.

Gyártó: az a természetes vagy jogi személy, aki az építési terméket gyártja, vagy aki saját nevében vagy védjegye alatt egy ilyen terméket terveztet vagy gyártat és értékesít.

Gazdasági szereplő: a gyártó, az importőr, a forgalmazó, illetve a meghatalmazott képviselő.

Életciklus: az építési termék életének egymást követő és egymással összefüggő szakaszai, a nyersanyagbeszerzéstől vagy természeti erőforrásokból történő előállításától a végső ártalmatlanításig.

A két európai jogszabály közötti különbségek és hasonlóságok

Hasonlítsuk össze az építési termék irányelvet (a továbbiakban: Irányelv) és az építési termék rendeletet (a továbbiakban: Rendelet) a következők vonatkozásában.

1. Szabályozás

Irányelv:

- Az építési termékekre vonatkozó tagállami törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezések közelítéséről szóló 89/106/EGK irányelv.
- A tagállamok rendeletekkel vezették be.

Rendelet:

- Az Európai parlament és a Tanács 305/2011/EU rendelete az építési termékek forgalmazására vonatkozó harmonizált feltételek megállapításáról és a 89/106/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről.
- Közvetlenül hatályos minden tagországban és hatálya egyetemleges.

2. Alapelv

Irányelv:

- A jogszabály csak az építményekre vonatkozó alapvető követelményeket állapítja meg.
- A termékek műszaki előírásait, amelyek eleget tesznek az irányelvekben előírt lényeges követelményeknek, harmonizált szabványok tartalmazzák.
- A harmonizált műszaki követelményeknek eleget tevő termékekről fel kell tételezni, hogy a tervezett felhasználásra alkalmasak.

Rendelet:

- Az egyes termékre mind uniós jogszabályokból, mind tagállami rendelkezésekből vonatkoznak követelmények.
- A forgalomba hozatal előtt nem állapítja meg senki a termékről, hogy az megfelel-e vagy sem a tervezett felhasználási célra.
- A gyártónak csak a beépítési mód szerint lényeges termékjellemzők teljesítményéről kell nyilatkoznia.
- A teljesítménynyilatkozatnak kell lenni a közös nyelvnek a tervezők, kivitelezők és a gyártó között.

3. Cél

Irányelv:

- A tagállamok biztosítsák, hogy a területükön létesített építmények ne veszélyeztessék emberek, állatok vagy anyagi javak biztonságát.
- Minden tagállamban azonos szinten vegyenek figyelembe a gazdaságossági, környezetvédelmi, egészségügyi, energiatakarékossági, tartóssági követelményeket.
- Egységes követelmények és előírások legyenek érvényben az építési termékekre, hogy az Unió belső piacán a forgalmukat műszaki akadályok ne korlátozzák.

Rendelet:

- Legyenek egységes forgalomba hozatali szabályok.
- Azonos vizsgálatok alapján határozzák meg a termékek teljesítményét.
- A tagállamok érvényesíthessék esetleg eltérő, pl. tűzvédelmi, környezetvédelmi, közegészségügyi szabályait.

4. Jellegzetesség

Irányelv:

- Az alapvető követelmények az építményekre vonatkoznak, azok teljesítését biztosítani kell az építmény teljes, gazdaságilag ésszerű élettartama alatt.
- Az egyes építési termékekre (termékcsoportokra) vonatkozó alapvető követelményeket úgy állapították meg, hogy megfelelő tervezés és szakszerű kivitelezés mellett a belőlük készülő építmény kielégíti az építményekre vonatkozó alapvető követelményeket.

Rendelet:

- Az alapvető követelmények szintén az építményekre vonatkoznak.
- A rendeltetészerű használatnak érvényesülni kell személyek egészsége és biztonsága szempontjából a teljes életciklusuk során, egyébként a szokásos karbantartás mellett a gazdaságilag ésszerű élettartam alatt.
- Az egyes építési termékek esetében az épületben betöltött funkciójukat, a tervezett felhasználási módjukat figyelembe véve az épület alapvető követelményeinek teljesítésében betöltött hatásuk szempontjából lényeges termékjellemzőket kell vizsgálni

5. Alapvető követelmények

Irányelv:

- mechanikai ellenállás és stabilitás;
- tűzbiztonság;
- higiénia, egészség- és környezetvédelem;
- használati biztonság;
- zajvédelem;
- energiatakarékosság és hővédelem.

Rendelet:

- mechanikai szilárdság és állékonyság;
- tűzbiztonság;
- higiénia, egészség- és környezetvédelem;
- biztonságos használat és akadálymentesség;
- zajvédelem;
- energiatakarékosság és hővédelem;
- a természeti erőforrások fenntartható használata.

6. A termék forgalomba hozatalának feltételei

Irányelv:

- Valamennyi építési termékre vonatkozik.
- A termékre vonatkozó alapvető követelményeknek való megfelelés igazolása (megfelelési tanúsítvány vagy szállítói megfelelési nyilatkozat, harmonizált előírásoknak való megfelelés esetén a CE jelölés is).

Rendelet:

- Csak azokra a termékekre vonatkozik, amelyekre van harmonizált műszaki előírás.
- A gyártónak teljesítménynyilatkozatot kell adni (kivétel: egyedi termék, helyszíni gyártás, hagyományos/műemléki termék).
- Egyszerűsített eljárások (mikrovállalkozások: felhasználhatják más termékek vizsgálati eredményeit, kis- és középvállalkozások esetén könnyítés a teljesítmény állandósága értékelésében).

7. Mit jelent a CE jelölés?

Irányelv

- Van a termékre harmonizált műszaki előírás (harmonizált szabvány, európai műszaki engedély, elismert nemzeti műszaki előírás).
- Elvégezték az ezekben előírt vizsgálatokat.

Rendelet:

- Van a termékre harmonizált műszaki előírás (harmonizált szabvány vagy európai értékelési dokumentum, amely alapján európai műszaki értékelést adtak ki).
- Elvégezték az ezekben előírt vizsgálatokat.
- A gyártó adott teljesítménynyilatkozatot a termék egy vagy több rendeltetését figyelembe véve legalább egy lényeges alapvető jellemzőről.
- A gyártó felelősséget vállalt, hogy az építési termék teljesítménye megfelel teljesítménynyilatkozatban adottnak, és vállalta, hogy a terméke ezt folyamatosan teljesíti.

8. Harmonizált műszaki előírások

Irányelv:

- európai harmonizált szabvány;
- európai műszaki engedély (ETA = European Technical Approval);
- MEGJEGYZÉS: Az európai műszaki útmutató alapján (ETAG = European Technical Approval Guideline) készítik.
- a Bizottság által elfogadott, elismert nemzeti műszaki előírás (nagyon ritka).

Rendelet:

- európai harmonizált szabvány;

- európai értékelési dokumentum (EAD = European Assessment Document).
- MEGJEGYZÉS: Ezen dokumentummal összhangban végzik az építési termék alapvető jellemzőinek műszaki értékelését. Az európai műszaki értékelés (ETA = European Technical Assessment) **nem harmonizált műszaki előírás!**

9. A gyártó és a bejelentett szerv(ezet) feladatai

Irányelv:

- A feladatokat a megfelelőségigazolási rendszerek írják elő
- A megfelelőségigazolás rendszerei: 1+, 1, 2+, 2, 3, 4
- Az Európai Bizottság határozatokban teszi közzé az egyes termékcsoportokra vonatkozóan.

Rendelet:

- A feladatokat a teljesítmény állandósága értékelésének és ellenőrzésének rendszerei írják elő.
- A teljesítmény állandósága értékelésének és ellenőrzésének rendszerei: 1+, 1, 2+, 3, 4 **(nincs 2-es rendszer!)**

- Az Európai Bizottság meghatározhatja a rendszert az adott építési termék alapvető jellemzője esetében.

A 305/2011/EU rendelet szerint a teljesítmény állandóságának értékelésébe és ellenőrzésébe bevont szervek

Terméktanúsító szerv: olyan állami vagy nem állami bejelentett szerv, amely rendelkezik a kellő szakértelemmel és felelősséggel a terméktanúsítás megadott eljárási és irányítási szabályok szerinti elvégzéséhez.

Üzemi gyártásellenőrző szerv: olyan állami vagy nem állami bejelentett szerv, amely rendelkezik a kellő szakértelemmel és felelősséggel az üzemi gyártásellenőrzés tanúsításának megadott eljárási és irányítási szabályok szerinti elvégzéséhez.

Vizsgálólaboratórium: olyan bejelentett laboratórium, amely anyagok vagy építési termékek jellemzőit vagy teljesítményét méri, vizsgálja, teszteli, kalibrálja vagy más módon meghatározza.

1. táblázat: A teljesítmény állandósága értékelésének és ellenőrzésének rendszerei a 305/2011/EU szerint

A gyártó által az építési termék alapvető jellemzőinek tekintetében a következők alapján kiadott teljesítménynyilatkozat	A gyártó feladata	A bejelentett szerv feladata
4. rendszer	i. terméktípus meghatározása típusvizsgálat, típusszámítás, táblázatba foglalt értékek vagy a termék leíró dokumentációja alapján; ii. az üzemi gyártásellenőrzés	Nincsenek
3. rendszer	üzemi gyártásellenőrzés	Bejelentett vizsgálólaboratórium végzi a terméktípus meghatározását típusvizsgálat (ideértve a gyártó által végrehajtott mintavételt is), típusszámítás, táblázatba foglalt értékek vagy a termék leíró dokumentációja alapján.
2+. rendszer	i. a terméktípus meghatározása típusvizsgálat (ideértve a mintavételt is), típusszámítás, táblázatba foglalt értékek vagy a termék leíró dokumentációja alapján; ii. üzemi gyártásellenőrzés; iii. a gyárban vett minták további vizsgálata a meghatározott vizsgálati terv szerint	A bejelentett gyártásellenőrzés-tanúsító szerv az üzemi gyártásellenőrzés megfelelőségi tanúsítványát a következők alapján adja ki: i. a gyártó üzem és az üzemi gyártásellenőrzés alapvizsgálata; ii. az üzemi gyártásellenőrzés folyamatos felügyelete, vizsgálata és értékelése.

1. rendszer	i. üzemi gyártásellenőrzés; ii. a gyárban vett mintáknak a gyártó által végzett további vizsgálata a meghatározott vizsgálati terv szerint	Bejelentett terméktanúsító szerv a termék teljesítménye állandóságának tanúsítványát a következők alapján adja ki: i. a terméktípus meghatározása típusvizsgálat (ideértve a mintavételt is), típusszámítás, táblázatba foglalt értékek vagy a termék leíró dokumentációja alapján; ii. a gyártó üzem és az üzemi gyártásellenőrzés alapvizsgálata; iii. az üzemi gyártásellenőrzés folyamatos felügyelete, vizsgálata és értékelése.
1*. rendszer	i. üzemi gyártásellenőrzés; ii. a gyárban vett minták további vizsgálata a meghatározott vizsgálati terv szerint	Bejelentett terméktanúsító szerv a termék teljesítménye állandóságának tanúsítványát a következők alapján adja ki: i. a terméktípus meghatározása típusvizsgálat (ideértve a mintavételt is), típusszámítás, táblázatba foglalt értékek vagy a termék leíró dokumentációja alapján; ii. a gyártó üzem és az üzemi gyártásellenőrzés alapvizsgálata; iii. az üzemi gyártásellenőrzés folyamatos felügyelete, vizsgálata és értékelése. iv. az uniós piacon való forgalomba hozatal megelőzően vett minták szűrőpróbaszerű vizsgálata.

A teljesítménynyilatkozat és tartalma

Ha az építési termékre van harmonizált műszaki előírás, azaz harmonizált szabvány, vagy a termék megfelel egy, a termék vonatkozásában kiadott európai műszaki értékelésnek, a gyártónak a termék forgalomba hozatalakor nyilatkozatot kell kiállítania a termék teljesítményére vonatkozóan.

A teljesítménynyilatkozat – **a vonatkozó harmonizált műszaki előírásoknak megfelelően** – az építési termékek teljesítményét fejezi ki azok alapvető jellemzőinek vonatkozásában.

A teljesítménynyilatkozat elkészítésével a gyártó felelősséget vállal azért, hogy az építési termék megfelel a nyilatkozatban rögzített teljesítménynek.

A gyártó a következő esetekben tekinthet el a teljesítménynyilatkozat adásától:

- az egyedi vagy rendelésre készített, nem sorozatban gyártott, meghatározott célra szánt építési terméket egyetlen, beazonosítható építménybe építi be,
- az építési terméket az építkezés helyszínén gyártották,
- az építési terméket hagyományos vagy az örökségmegőrzésnek megfelelő módon, nem ipari gyártás keretében állították elő.

A gyártói teljesítménynyilatkozatra, annak tartalmára a mintát a rendelet III. melléklete tartalmazza. A legfontosabb tartalmi elemei a következők:

- a terméktípus meghatározása, amelyre a teljesítménynyilatkozatot kiadták;
- az építési termékek teljesítménye állandóságának értékelésére és ellenőrzésére szolgáló, az V. mellékletben szereplő rendszer vagy rendszerek;
- az egyes alapvető jellemzők értékelésére használt harmonizált szabvány vagy európai műszaki értékelés hivatkozási száma és kibocsátási dátuma;
- adott esetben a felhasznált egyedi műszaki dokumentáció hivatkozási száma, valamint azok a követelmények, amelyeknek a gyártó állítása szerint a termék megfelel;
- az építési termék egy vagy több, az alkalmazandó harmonizált műszaki előírásoknak megfelelő rendeltetése;
- az építési termék teljesítménye legalább egy, a nyilatkozatban szereplő egy vagy több rendeltetés szempontjából releváns alapvető jellemző tekintetében;
- a termék azon alapvető jellemzői tekintetében, amelyeknek teljesítményéről nem nyilatkoztak, az NPD (No Performance Determined – nincs meghatározott teljesítmény) jelzést kell feltüntetni.

Minden forgalmazott termékhez mellékelni kell a teljesítménynyilatkozat egy példányát nyomtatott vagy elektronikus formában.

A teljesítménynyilatkozatot annak a tagállamnak a nyelvén vagy nyelvein kell rendelkezésre bocsátani, amelyben a terméket forgalmazzák.

A CE jelölés és használata

A CE jelölést az olyan építési termékeken helyezik el, amelyekre a gyártó a rendelet vonatkozó előírásainak megfelelően teljesítménynyilatkozatot állított ki.

Ha a gyártó nem állította ki teljesítménynyilatkozatot a rendelet vonatkozó előírásainak megfelelően, a termék nem kaphat CE jelölést.

A CE jelölés elhelyezésével vagy elhelyeztetésével a gyártó vállalja felelősséget, hogy az építési termék megfelel a nyilatkozatban szereplő teljesítménynek, valamint a rendeletben és az egyéb, a jelölés alkalmazását előíró uniós harmonizációs jogszabályokban megállapított valamennyi alkalmazandó követelménynek.

A CE jelölés az egyetlen olyan jelölés, amely ta-

núsítja, hogy az építési termék az adott harmonizált műszaki előírások vagy az európai műszaki értékelés szerinti alapvető jellemzői tekintetében megfelel a nyilatkozatban szereplő teljesítménynek.

A CE jelölést jól láthatóan, olvashatóan és letörölhetetlenül kell feltüntetni az építési terméken vagy az ahhoz csatolt címkén. Ha a termék jellege miatt ez nem lehetséges, vagy nem indokolt, a jelölést a csomagoláson, illetve a kísérő dokumentáción helyezik el.

Az Európai Bizottság felhatalmazást kapott azon feltételek meghatározására, amelyek alapján a teljesítménynyilatkozat elektronikusan feldolgozható annak érdekében, hogy azt a rendeletben meghatározottakkal összhangban valamely internetes oldalon közzétegyék **(még nincs közzétéve a feltételrendszer!)**.

A CE jelölést követi:

- annak az évszámnak az utolsó két számjegye, amely évben a jelölést először elhelyezték;
- a gyártó neve és bejegyzett címe, vagy nevének és címének könnyű és egyértelmű beazonosításra alkalmas védjegye;
- a termék típusának egyedi azonosító kódja;
- a teljesítménynyilatkozat hivatkozási száma és a nyilatkozatban szereplő teljesítmény szintje vagy osztálya;
- az alkalmazott harmonizált műszaki előírásra való hivatkozás;
- adott esetben a bejelentett szerv azonosító száma;
- a vonatkozó harmonizált műszaki előírás szerinti rendeltetés.

A CE jelölést az építési termék forgalomba hozatala előtt kell a terméken elhelyezni. A CE jelölést követheti még a különleges kockázatokat vagy felhasználásokat jelölő piktogram vagy más jel.

Harmonizált szabványok és európai értékelési dokumentumok

Az építőiparban a kereskedelmet gátló technikai akadályokat csak az építési termékek teljesítményének értékelését szolgáló, harmonizált műszaki előírások kidolgozásával lehet felszámolni.

E harmonizált műszaki előírásoknak a harmonizált szabványokban és az európai értékelési dokumentumokban meghatározott vizsgálati, számítási és egyéb módszereket kell magukban foglalniuk az építési termékek alapvető jellemzőinek teljesítményértékelése céljából.

A harmonizált szabványokat az európai szabványügyi testületek dolgozzák ki a Bizottsággal és az építésügyi állandó bizottsággal folytatott konzultációt követően, a benyújtott megbízások alapján.

A harmonizált szabványok meghatározzák az építési termékek alapvető jellemzői teljesítményének értékelésére szolgáló módszereket és kritériumokat.

Ha a vonatkozó megbízás előírja, a harmonizált szabványban megjelölik az alkalmazási területébe tartozó termékek rendeltetését.

A harmonizált szabvány tartalmazza a teljesítmény állandóságának értékelésére és ellenőrzésére szolgáló rendszer végrehajtásához szükséges valamennyi műszaki részletet.

A Bizottság az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* közzéteszi a vonatkozó megbízásoknak megfelelő harmonizált szabványok hivatkozásainak jegyzékét.

A jegyzékben szereplő valamennyi harmonizált szabvány esetében fel kell tüntetni:

- a hatályukat veszítő harmonizált műszaki előírások hivatkozásait, ha vannak ilyenek;
- a párhuzamos hatályosság időszakának (réggebbi kifejezéssel: az együttélési időszak/egyidejű érvényesség) kezdetét;
- a párhuzamos hatályosság időszakának végét.

Európai értékelési dokumentumot valamely gyártó európai műszaki értékelésre vonatkozó kérelmét követően a műszaki értékelést végző szervezet szervezete dolgoz ki, olyan esetekben, ha:

- az építési termék nem tartozik egyik meglévő harmonizált szabvány alkalmazási területébe sem;
- a harmonizált szabványban meghatározott értékelési módszer az építési termék legalább egy alapvető jellemzője tekintetében nem megfelelő; vagy
- a harmonizált szabvány a termék legalább egy alapvető jellemzője tekintetében nem ír elő értékelési módszert.

A kidolgozott európai értékelési dokumentum alapján a gyártó kérésére a műszaki értékelést végző szerv kiadja az **európai műszaki értékelést**.

Az európai műszaki értékelés szintek vagy osztályok vagy leírás megadásával tartalmazza azokat a rendeltetés céljára a nyilatkozatba foglalandó alapvető jellemzőket, amelyekre a gyártó teljesítménynyilatkozatot állít ki, továbbá tartalmazza a teljesítmény állandóságának értékelésére és ellen-

őrzésére szolgáló rendszer végrehajtásához szükséges összes műszaki részletet.

A tagállamok saját területükön belül a rendelet IV. melléklet 1. táblázatában felsorolt 35 termékör (irányelvben: termékcsalád vagy termékcsoporth) egy vagy több termékkörére műszaki értékelést végző szervezetet jelölhetnek ki.

A műszaki értékelést végző szervezet kijelölő tagállamok közlik a többi tagállammal és a Bizottsággal a kijelölt szervezet nevét és címét, valamint azokat a termékköröket, amelyek tekintetében a szervezet kijelölték.

Egyszerűsített eljárások

A vállalkozások, különösen a mikrovállalkozások, továbbá a kis- és középvállalkozások anyagi terheit könnyítik a teljesítménynyilatkozatok kiállításakor az egyszerűsített eljárások alkalmazásának lehetőségei.

Azért, hogy a mikrovállalkozásoknak az általuk gyártott építési termékek forgalomba hozatalával kapcsolatos költségei tovább csökkenjenek, a rendelet egyszerűsített teljesítményértékelési eljárásokról rendelkezik.

A piacfelügyeleti intézkedések hatásának növelése érdekében a rendeletben előírt, az építési termékek teljesítményértékelésére irányuló valamennyi egyszerűsített eljárás csak olyan természetes vagy jogi személyekre alkalmazandó, akik/ amelyek az általuk forgalmazott termékeket maguk gyártják.

A harmonizált szabványok előírhatnak egyszerűsített és kevésbé költséges vizsgálati módszereket az építési termékek alapvető jellemzői teljesítményének értékelésére, ahol ez indokolt és ahol ez az eredmények pontosságát, hitelességét és állandóságát nem veszélyezteti.

A rendelet VI. fejezete részletesen előírja, milyen esetekben és milyen feltételekkel alkalmazhat a gyártó egyszerűsített eljárást.

Változások

A rendelet előírásainak való megfelelés érdekében a harmonizált szabványban el kell végezni a szükséges módosításokat. Ezek a változások elsősorban a szabványok előszavát, a fogalommeghatározásokat, a megfelelőség-értékelést, a ZA mellékletet érintik. A CEN az európai műszaki bizottságok szabványosítási munkájának

és az egységes eljárás érdekében útmutatókat jelentetett meg. Az építési termékek szabványában a változások nagy része a harmonizált ZA mellékletet érinti. A megfelelőségigazolás rendszerét felváltja a teljesítmény állandóságát értékelő és ellenőrző rendszer, amelynek az adott terméket meg kell feleltetni, mielőtt a gyártó a terméke állandó jellemzőinek teljesítményéről nyilatkozik. Új szakasza lesz a ZA mellékletnek a gyártó teljesítménynyilatkozatának formája,

tartalma, amely megfelel a rendelet III. mellékletének, és egy általános példa bemutatása a teljesítménynyilatkozatra. Változás lesz a CE jelölést kísérő adatokban is, erre is példát tartalmaz a ZA melléklet.

A következőkben a rendelet előírásai és a közzétett útmutatók alapján bemutatjuk a cement 1+ teljesítményértékelési rendszere szerinti teljesítményéről a nyilatkozatot (1. ábra), továbbá a CE jelölésbeli különbségeket (2. ábra)

I.1. MSZ EN 197-1:2011 Cement. 1. rész: Az általános felhasználású cementek összetétele, követelményei és megfelelőségi feltételei

Tervezett felhasználás(ok): Betonok, habarcsok, injektált habarcsok és egyéb keverékek készítése az építőipar számára és építési termékek előállítására

Teljesítményértékelési rendszer: 1+

Megjegyzés: Az ún. CEM cementek összetételét, az alkotórészek fajtáját és mennyiségének határértékeit a szabványos megnevezés és jelölés megadja.

Az MSZ EN 197-1:2011 szabvány ZA1. táblázatában meghatározott alapvető jellemzők	Értékelés	Harmonizált műszaki előírás
Általános felhasználású cementek (alcsaládok) - Összetétel és alkotórészek	CEM	MSZ EN 197-1:2011
Nyomószilárdság: - Kezdőszilárdság 2 vagy 7 napos korban (MPa) - Szabványos szilárdság 28 napos korban (MPa)	≥ * ≥ *	
Kötési idő kezdete	Megfelelt	
Oldhatatlan maradék	Megfelelt	
Izzítási veszteség	Megfelelt	
Térfogat-állandóság - Tágulás - Szulfáttartalom (SO ₃ -ként)	Megfelelt Megfelelt	
Hidratációs hő	Megfelelt/NPD**	
Kloridtartalom	Megfelelt	
Puccolánosság	Megfelelt/NPD**	
Tartósság	NPD	
C ₃ A-tartalom a klinkerben	Megfelelt/NPD**	
Veszélyes anyagok kibocsátása	NPD	
Vízoldható Cr(VI)-tartalom: ≤ 2 ppm	Megfelelt	2003/53/EC Irányelv***

* A gyártó által vállalt minimum értéket, értéktartományt vagy a szabványban előírt értéket kell megadni.

** A vonatkozó értékelést kell alkalmazni (NPD – No Performance Determined – nincs meghatározott teljesítmény).

*** Nem harmonizált előírás.

1. ábra: Nyilatkozat szerinti teljesítmény

 0123	CE megfelelőségi megjelölés, amely a 93/68/EGK irányelv szerinti „CE” jelből áll A tanúsító szerv azonosító száma	 0123 AnyCo Ltd. PO Box 21, B-1050, Brussels, Belgium	CE megfelelőségi jelölés, amely a 93/68/EGK irányelv szerinti „CE” jelből áll A terméktanúsító szerv azonosító száma A gyártó cég neve, bejegyzett címe vagy azonosító jele
Cég, Postafiók 21, B-1050 Bejegyzett cím Gyár 10 0123-CPD-0456	A gyártó cég neve vagy azonosító jele A gyártó bejegyzett címe Annak a gyárnak a neve vagy azonosító jele, ahol a cementet gyártották A megjelölés elhelyezési évének utolsó két jegye Az EK megfelelőségi tanúsítvány száma	13 00001-CPR-2013/05/12 EN 197-1:2011 Mészköportlandcement EN 197-1–CEM II/A-L 32,5 R	A megjelölés elhelyezési évének utolsó két jegye A teljesítménynyilatkozat hivatkozási száma Az alkalmazott európai szabvány száma, ahogy a hivatalos lapban (OJ) közzétették A terméktípus szabványos megnevezése, amely megadja a lényeges jellemzők színjét és osztályát
EN 197-1:2011 CEM I 42,5 - SR 3 Egyéb információk	Az európai szabvány hivatkozási száma Példa a szabványos megnevezésre, amely megadja a cementterméket és a szilárdsági osztályt (és, ha lehet, a kis hőfejlesztést és/vagy szulfátállóságot) az EN 197-1:2011 8. fejezete szerint A klorid határértéke %-ban A pernye izzítási veszteségének határértéke %-ban Az adalékok szabványos jelölése A szulfát határértéke, %-ban A szerves adalékok határértéke, ha több mint 0,2%	Beton, habarcs, injektált habarcs és egyéb keverékek készítése az építőipar számára és építési termékek előállítására Lényeges jellemzők: A szinteket és osztályokat a cement szabványos jelölése meghatározza	A termék tervezett felhasználási területe az alkalmazott európai szabvány szerint Megadott teljesítményértékek

2. ábra: Irányelv és rendelet szerinti CE jelölés

Az építési termékek területén eddig kb. 600 db részben harmonizált termékszabvány van érvényben, melyek közül 412 db-ot már harmonizáltként kihirdettek az EU hivatalos lapjában. Még további 40-50 harmonizált termékszabvány kidolgozása várható.

A magyar építőanyag-ipar területén összesen: 2338 db építési termék szabvány van, ebből több mint 2000 db a magyar szabványrendszerbe bevezetett európai szabvány, amelyek alig 40%-ának van magyar nyelvű változata (3. ábra).

Építőanyag-ipar szabványai						
MSZ EN-ek száma		Harmonizált MSZ EN-ek		MSZ ISO-k száma		Tiszta magyar
magyar	angol	magyar	angol	magyar	angol	
797	1291	176	236	15	---	235
összesen: 2088		összesen: 412				

3. ábra: Összesített adatok az építési termékek szabványairól

Hogyan kell eljárni, ha nincs harmonizált műszaki előírás?

- Mint minden nem harmonizált területen, azaz a kölcsönös elismerés elve szerint a 764/2008/EK rendelet alapján
- A gyakorlatban azonban a célország nemzeti előírásai lépnek életbe a rendelet előírásai szerint, az eltérő klimatikus, geológiai vagy más okok miatt.
- Elismerhetik az egyes műszaki előírásokat vagy a termék típusvizsgálata esetén a vizsgálati jelentéseket, esetleg tanúsítványokat is.
- A magyar szabályozás szerint eddig az ÉME alapján, ebben 2013. június 30-ig lehet a rendelkezésre álló dokumentumokat értékelni.
- Az új rendelet alapján új rendszer kidolgozása van folyamatban.

Érvényben lévő hazai szabályozások

- Az építési termékek műszaki követelményeinek, megfelelőség-igazolásának, valamint forgalomba hozatalának és felhasználásának részletes szabályairól szóló 3/2003. (I. 25.) BM-GKM-KvVM együttes rendelet

- Az Európai Parlament és a Tanács 305/2011/EU rendelete az építési termékek forgalmazására vonatkozó harmonizált feltételek megállapításáról és a 89/106/EGK irányelv hatályon kívül helyezéséről
- Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 2012. évi CLVII. Törvénnyel módosított 1997. évi LXXVIII. Törvény (Étv.)
- Az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet (OTÉK)
- 182/2008. (VII. 14.) Korm. rendelet az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet módosításáról
- A módosított 320/2006. (XII. 27.) Korm. rendelet a Magyar Kereskedelmi Engedélyezési Hivatalról és a területi mérésügyi és műszaki biztonsági hatóságokról
- A módosított 191/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet az építőipari kivitelezési tevékenységekről
- A módosított 244/2006. (VII. 14.) Korm. rendelet az építési műszaki ellenőri, valamint a felelős műszaki vezetői szakmagyakorlási jogosultság részletes szabályairól
- 312/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet az építésügyi és építésfelügyeleti hatósági eljárásokról és ellenőrzésekről, valamint az építésügyi hatósági szolgáltatásról

- A Kormány 322/2012. (XI. 16.) Korm. rendelete az építésüggyel összefüggő egyes kormányrendeletek módosításáról

Irodalom

1. Soltész Ilona: Az építési termékekre vonatkozó európai szabályozás és az új építési termék rendelet(ek) – Az építési termékek európai szabályozásának változása szakmai fórumon elhangzott előadás, Budapest, 2013. 03. 05.
2. Urbán Ferenc – Illés Ferenc: A CPR bevezetésével kapcsolatos feladatok, a teljesítménynyilatkozat tartalma és formája a 15. termékkör: Cement, építési mész, egyéb hidraulikus kötőanyagok esetén – Az építési termékek európai szabályozásának változása szakmai fórumon elhangzott előadás, Budapest, 2013. 03. 05.
3. Szendy Csabáné: Az építési termékekre vonatkozó műszaki szabályozás. Az új építési termék rendelet – Az építési termékekre vonatkozó műszaki szabályozás és EU-piacra jutásunk feltételei tanfolyamon elhangzott előadás, Budapest, 2012. 04. 26.
4. Európai Közösségek Tanácsának 1988. december 21-én kiadott 89/106/EGK irányelve a tagállamok építési termékekre vonatkozó törvényeinek, rendeleteinek és államigazgatási határozatainak összehangolásáról
5. Az Európai Parlament és a Tanács 305/2011/EU rendelete az építési termékek forgalmazására vonatkozó harmonizált feltételek megállapításáról és a 89/106/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről
6. Az építési termékek műszaki követelményeinek, megfelelőség-igazolásának, valamint forgalomba hozatalának és felhasználásának részletes szabályairól szóló 3/2003. (I. 25.) BM-GKM-KvVM együttes rendelet